

КОМУНАЛЬНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК ПРАВОВА ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У КОМУНАЛЬНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ

ВАСЬКОВЕЦЬ Данііл Сергійович - аспірант інституту економіко-правового дослідження НАН України

УДК 342.5

Представленная научная статья посвящена проблемам коммунально-частного партнерства как правовой формы организации хозяйственной деятельности в коммунальном секторе экономики и содержит авторские предложения по концептуальному обеспечению указанных вопросов, а также по совершенствованию действующего хозяйственного законодательства Украины в части коммунально-частного партнерства. В итоге определены характерные признаки коммунально-частного партнерства как правовой формы организации хозяйственной деятельности в коммунальном секторе и предложено внесение соответствующих изменений и дополнений в Хозяйственный кодекс Украины.

Ключові слова: *комунальний сектор економіки, господарська діяльність, організація господарської діяльності, партнерство, комунально-приватне партнерство, державно-приватне партнерство, законодавство, нормативно-правове забезпечення, місце самоврядування.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями

Комунально-приватне партнерство у сучасних умовах фінансової та політичної нестабільності в нашій державі є однією із пріоритетних форм взаємодії влади та бізнесу, оскільки одночасно вирішує цілу низку завдань: по-перше, втілює визнані світовою спільною ідеї партнерства в усіх сферах суспільного життя; по-друге, є способом підви-

щення ефективності управління комунальною власністю, оскільки контролюється одночасно двома суб'єктами – публічними та приватними; по-третє, виступає засобом залучення інвестицій у такі «непривабливі» сфери, як житлово-комунальне господарство, охорону здоров'я, освіту тощо; по-четверте, забезпечує розвиток місцевої інфраструктури та підвищує якість надання комунальних послуг; наприкінці, є способом прискорення соціального та економічного розвитку регіонів.

Найявний на сьогодні досвід розвинутих країн світу підтверджує ефективність застосування різноманітних моделей комунально-приватного партнерства в усіх сферах та може бути всебічно використаний у сучасних умовах в Україні. При цьому, слід зазначити, що однією з основних сфер застосування цього інституту є саме комунальний сектор економіки, бо саме від його стану та розвитку напряму залежить існування та фінансування інших сфер, таких, як охорона здоров'я, культура, освіта тощо.

Проте, назважаючи на таке значення комунально-приватного партнерства як правової форми організації господарської діяльності у комунальному секторі економіки, у сучасному правовому колі України відсутні спеціальні норми щодо його регулювання, а існуючі акти у сфері комунально-приватного партнерства є далеко не досконалими. Все вищезазначене й зумовлює актуальність та доцільність обраної теми дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття

Питання державно-приватного партнерства в цілому вже достатньо та всебічно досліджені як українськими, так і закордонними вченими різних галузей знань: юристами, економістами, соціологами, політологами тощо. Проте питання комунально-приватного партнерства як правової форми організації господарської діяльності у комунальному секторі економіки взагалі науковцями не проаналізовані. Так, лише окремим аспектам комунально-приватного партнерства та проблемам комунального сектору економіки присвячено праці К.І. Апанащенко, В.Г. Варнавського, С. А. Дев'ятова, Ю.А. Дурневої, Є. А. Кузьміна, Р.А. Мартусевича, А. Ф. Мельник, П.І. Надолішного, Н.В. Піроженко, С.Б. Сіваєва, Д.Ю. Хомченко, П.К. Павлюк, С.М. Павлюк, О.М. Вінник тощо.

Проте у жодній із цих праць не досліджено проблеми комунально-приватного партнерства як правової форми організації господарської діяльності у комунальному секторі економіки, що ще раз підкреслює необхідність відповідного наукового опрацювання.

Формування цілей статті (постановка завдання)

Метою наукової статті є наукове опрацювання правового забезпечення комунально-приватного партнерства як форми організації господарської діяльності у комунальному секторі економіки, виявлення його недоліків та окреслення шляхів його подальшого удосконалення.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів

Перед тим, як охарактеризувати партнерські відносини влади та бізнесу як форму організації господарської діяльності у комунальному секторі економіки, на наш погляд, слід зупинитися на визначенні таких

базових категорій, як «комунальний сектор економіки», «організація господарської діяльності» та в цьому ж руслі «комунально-приватне партнерство».

Отже, як зазначається у наукових джерелах, зародження перших ознак комунального сектора економіки (або комунального господарства) бере свій початок ще з давніх часів. У римлян муніципії (лат. *municipium*, від *municipus* – обов'язок і *capio* – беру) були підлеглими містами по відношенню до столиці [1].

Подолавши багатовікову історію становлення, комунальний сектор економіки сьогодні є невід'ємною складовою економічних відносин будь-якої держави світу. У більшому ступені система управління цим сектором економіки напряму пов'язана із системою місцевого самоврядування та рівнем централізації чи децентралізації влади.

Як вказує історичний досвід розвитку економіки, промисловість та інші галузі, як правило, спочатку зароджувалися як місцеві, тобто для обслуговування місцевого населення, з використанням місцевої сировини. Прихильники мікроекономічного підходу до комунального (муніципального) сектора розглядають його крізь призму господарської діяльності органів місцевого самоврядування. Інші – досліджують комунальний (муніципальний) сектор як рівень державного сектора через категорію локальних вигод, що забезпечуються громадськими благами [2, с. 61-62].

Якщо вести мову про комунальний (муніципальний) сектор як елемент національної економіки, то за цим підходом комунальний (муніципальний) сектор включає комплекс підприємств, організацій та установ, які знаходяться на території муніципального утворення, незалежно від їхньої форми власності, та беруть участь у задоволенні потреб місцевого населення [3, с. 320].

У цілому сектор економіки – це сукупність інституційних одиниць, що мають подібні економічні цілі, функції та поведінку [4, с. 389]. У свою чергу, одним із різновидів секторів економіки є комунальний сектор економіки, який, зокрема в Росії, має назву «муніципальний сектор».

У сучасній науковій літературі деякі дослідники визначають комунальний (муніципальний) сектор економіки як сукупність відносин місцевого самоврядування із приводу надання муніципальних суспільних благ і відокремлення ресурсів державного сектора в межах локальних територій [5, с. 10–11].

К. Апанасенко зазначає, що комунальний сектор економіки – це сукупність суб'єктів господарювання, що діють на основі лише комунальної власності певної територіальної громади, а також суб'єктів господарювання, у статутному фонді яких частка комунальної власності перевищує п'ятдесят відсотків чи становить величину, що забезпечує органам місцевого самоврядування право вирішального впливу на господарську діяльність цих суб'єктів [6, с. 53].

С. Дев'ятов під муніципальним сектором економіки розуміє економічну категорію, яка виражає економічні відносини між органом місцевого самоврядування, який є органом влади і суб'єктом господарських відносин і внаслідок цього має подвійну природу, і суб'єктами господарської та іншої суспільно значущої діяльності з приводу використання місцевих ресурсів у колективних інтересах територіальної громади [7, с. 34].

На наш погляд, аналіз вказаних визначень надає змогу констатувати, що перше трактування є недостатньо конкретним та дещо одностороннім. Так, за вказаним визначенням незрозумілим залишається суб'єктний склад, бо не визначено інших суб'єктів, окрім органів місцевого самоврядування. Також нормативно не визначеними є застосовані у вказаному трактуванні категорії «муніципальні суспільні блага», «відокремлення ресурсів державного сектору», «локальні території». Тож зазначене вище розуміння інституції «комунальний сектор економіки» є достатньо дискусійним та недосконалим.

Щодо визначення, наданого К. Апанасенко, то воно також, за нашим переконанням, не є досконалим, оскільки не містить в якості суб'єкту вказаних відносин органи місцевого самоврядування, але ж саме ці суб'єкти є основними у цій системі відносин.

У зв'язку із чим, на наш погляд, більш

повним та науково виваженим є визначення комунального (муніципального) сектору економіки, запропоноване С. Дев'ятовим.

Дослідження категорії «організація господарської діяльності», починається із визначення слова «організація» під яким розуміється налагодження, впорядкування, приведення чогось у систему. Щодо терміну «організація господарської діяльності», то, як вказує О. Вінник, вона являє собою систему заходів, спрямованих на раціональне поєднання в часі і просторі всіх елементів господарської системи відповідного рівня: економіки країни, господарської системи певного регіону (Автономної Республіки Крим, певної територіальної громади), суб'єкта господарювання, і, як і будь-яка господарська система, вона складається з елементів (складових або підсистем), серед яких: суб'єкти (суб'єкти господарювання, органи управління та контролю, споживачі); майнова база (матеріальні ресурси, необхідні для функціонування системи); нормативна система, що визначає правила її функціонування, у т. ч. правовий статус суб'єктів, правові режими майна, правові форми взаємовідносин між суб'єктами, відповідальність тощо; інформаційна система, що забезпечує двосторонній зв'язок між центром системи та/або її елементами та інші складові [8]. Із вказаним визначенням також погоджується і В.С. Мілаш [9].

У більш вузькому трактуванні організацію господарської діяльності можна визначити як сукупність певних закономірностей функціонування і взаємодії її елементів (частин), тобто складових господарської діяльності.

У свою чергу, організація господарської діяльності включає такі основні елементи: завдання; види функцій в окремих сферах економіки відповідно поставленим завданням; побудова організаційної структури, що забезпечує здатність адаптуватися до змін умов господарських відносин; розподіл відповідальності за господарську діяльність; створення системи передачі інформації, що забезпечує ефективність прийняття рішень, контролю і координації [10].

Узагальнюючи усе вищезазначене, можна надати наступне визначення організації господарської діяльності у комунальному

секторі економіки – це сукупність певних закономірностей функціонування і взаємодії складових господарської діяльності у сфері економічних відносин між органом місцевого самоврядування, який має подвійну природу, одночасно виступаючи і органом влади, і суб'єктом господарських відносин, й суб'єктами господарської та іншої суспільно значущої діяльності, з приводу використання місцевих ресурсів у колективних інтеграціях територіальної громади.

За нашим переконанням, в умовах всебічного впровадження демократичних принципів в усіх сферах суспільного життя в Україні та пріоритетності принципів партнерства у системі взаємовідносин влади та бізнесу, до основних напрямків та форм участі держави та місцевого самоврядування у сфері господарювання, зазначених у Главі 2 діючого Господарського кодексу України [11], має відноситися не управління як вид суспільної діяльності, який передбачає систему скоординованих дій суб'єкта на об'єкт з метою досягнення певної організаційної мети, а організація, як сукупність наукових, проектних, управлінських, розпорядничих методів вивчення, створення, підтримки або перетворення наявних ресурсів для досягнення поставлених цілей.

Проте, слід відзначити, що у більшості наукових джерел ці категорії стосовно сфери господарювання використовуються як тотожні.

Як вказує О.Вінник, управління будь-якою господарською системою здійснюється в різних формах. До них належать: нормативне регулювання (тобто встановлення правил здійснення господарської діяльності конкретної системи); планування (визначення з фіксацією у відповідному правовому документі основних напрямів і конкретних результатів діяльності господарської системи певного рівня); управління поточними справами (вирішення конкретних організаційних питань); контроль (встановлення ступеня відповідності фактичних напрямів і результатів діяльності учасників господарської системи певного рівня встановленим правилам, виявлення порушень, вжиття заходів щодо їх усунення) [8].

Проте, дійсно, вказане вище є формами

саме «управління» господарською системою.

Так, відповідно до ст. 24 ГК України управління господарською діяльністю у комунальному секторі економіки здійснюється через систему організаційно-господарських повноважень територіальних громад та органів місцевого самоврядування щодо суб'єктів господарювання, які належать до комунального сектору економіки. Сама ж категорія «організаційно-господарські повноваження» законодавством чітко не визначена. У Розділі II Закону України «Про місцеве самоврядування» [12] лише перераховуються повноваження органів місцевого самоврядування, перелік яких надає змогу їх розділити на дві групи: виключні і делеговані повноваження, які характеризуються відповідною сферою їх здійснення, яка визначається за галузями господарювання, а саме: соціально-економічного розвитку, планування та обліку (ст. 26, 27 Закону); бюджету, фінансів та цін (ст. 26, 28 Закону); житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування, громадського харчування, транспорту і зв'язку (ст. 26, 30 Закону); зовнішньоекономічної діяльності (ст. 26, 35 Закону); інші.

Якщо ж розглядати систему «організації», яка включає упорядкування взаємовідносин влади та бізнесу, то, як зазначається у наукових джерелах, основними формами такої взаємодії в економічній сфері можна вважати наступні:

- цільові державні, регіональні та муніципальні програми соціального, економічного і науково-технічного розвитку,
- змішане приватно-державне підприємство та партнерство,
- державна система контракування,
- різноманітні форми володіння і користування ресурсною базою, що перебуває у державній власності (довірче управління, оренда, концесія, траст),
- система соціального партнерства,
- тіньові (протиправні) форми, які проявляються в лобіюванні і корупційній складовій в усіх її видах і формах.

Зазначене вище надає змогу стверджувати, що комунально-приватне партнерство є формою не управління, а взаємодії влади та бізнесу й організації господарської діяль-

ності у комунальному секторі економіки.

Враховуючи, що комунально-приватне партнерство є формою організації господарської діяльності у комунальному секторі економіки, яке у сьогоднішніх умовах є не тільки одним із пріоритетних напрямів формування відносин влади та бізнесу на місцях, але й також і нагальною необхідністю в контексті жорсткої нехватки інвестицій в економіці України, то воно має своє, хоча й недосконале, проте існуюче правове забезпечення.

Недосконалість правого забезпечення комунально-приватного партнерства як форми організації господарської діяльності у комунальному секторі економіки проявляється, перш за все, у відсутності відповідної термінологічної основи, а також у декларативності та суперечності відповідних законодавчих приписів.

Так, Конституція України, як основний закон держави, взагалі не містить категорії «партнерство». Проте, відповідно до ст. 1 Конституції України, Україна є суверенною і незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою, що передбачає застосування принципів публічно-приватного партнерства. Окрім цього, відповідно до ст. 13 Конституції України держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності і господарювання, соціальну спрямованість економіки [13]. Отже, на наш погляд, через соціальну спрямованість та демократизм конституційних приписів і закріплюються основоположні засади комунально-приватного партнерства.

Однак, враховуючи, що Конституція України містить норми прямої дії, та зважаючи на сучасні світові тенденції розширення сфери застосування ідеї публічно-приватного партнерства, за нашим переконанням, в узагальненому вигляді комунально-приватне партнерство як правова форма організації господарської діяльності у комунальному секторі економіки має бути відображене на конституційному рівні в Україні.

Щодо Цивільного кодексу України, то він, на наш погляд, регулює відносини комунально-приватного партнерства опосередковано, як і будь-які інші партнерські відносини, засновані на договорі [14]. Так,

дійсно, договори оренди, лізингу, сумісної діяльності та інші договори у сфері комунально-приватного партнерства підлягають регулюванню ЦК України, проте у цивільному законодавстві жодним чином не визначено будь-яких особливостей щодо використання зазначених договорів у комунальній сфері, у зв'язку з чим, за нашим переконанням, називати Цивільний кодекс України серед основоположних засад регулювання комунально-приватного партнерства недоцільно.

Щодо Господарського кодексу України, то за аналогією з ЦК України він також не містить категорії «партнерство». Проте саме для впровадження різноманітних форм господарювання, залучення інвестицій, створення сприятливих умов для соціально-економічного розвитку регіонів та всієї України, забезпечення добросовісної конкуренції та взаємовигідних ринкових відносин, на нашу думку, серед загальних принципів господарювання в Україні слід також закріпити державно-приватне та комунально-приватне партнерство.

Окрім цього, слід зазначити, що саме комунально-приватне партнерство є однією із важливих складових взаємовідносин суб'єктів господарювання з органами місцевого самоврядування у сфері господарювання, у зв'язку з чим воно потребує закріплення в такій якості у ч. 2 ст. 23 ГК України, яка встановлює правове регулювання відносин суб'єктів господарювання із органами місцевого самоврядування. У зв'язку з чим, - ч. 2 ст. 23 ГК України має бути викладена наступним чином: «Відносини органів місцевого самоврядування з суб'єктами господарювання у випадках, передбачених законом, можуть здійснюватися також на договірних засадах, у тому числі у формі комунально-приватного партнерства».

Безпосереднє ж правове регулювання комунально-приватного партнерства міститься у Законі України «Про державно-приватне партнерство». При цьому, слід наголосити, що назва цього нормативного акту не в повній мірі відповідає його сутності. Так, як зауважується у наукових дже-релах, «державно-приватне партнерство» розглядається як у вузькому, так і в широ-

кому значенні. У широкому значенні термін «державно-приватне партнерство» включає в себе всі форми кооперації між державою і приватним сектором, які знаходяться в полі між вирішенням завдань, що традиційно відносяться до компетенції держави, самою державою, з одного боку, й приватизацією, з іншого.

Також у широкому значенні державно-приватне партнерство трактується як взаємовигідне середньо – і довгострокове співробітництво між державою і бізнесом, що реалізується в різних формах (починаючи від контрактів на виконання робіт, акціонування і закінчуючи консультаціями держави і бізнес-асоціацій) і яке ставить за мету вирішення політичних і суспільно значимих завдань на національному, регіональному і місцевому рівнях [15, с.15].

Отже, враховуючи, що Закон України «Про державно-приватне партнерство» [16] закріпив правові засади державно-приватного партнерства лише на договірній основі, можна констатувати, що категорію «державно-приватне партнерство» вказаний законодавчий акт застосує лише у вузькому сенсі, при цьому не регулюючи такий дуже вагомий тип державно-приватного партнерства, як партнерство інституційного характеру, у межах якого можливе формування нової юридичної особи, співзасновниками якої є публічна і приватна організації.

Також, на наш погляд, не досить виваженим є визначення державно-приватного партнерства, надане у вказаному законі, яке також стосується й комунально-приватного партнерства. Так, у ст.1 вказаного закону «державно-приватне партнерство» визначено як співробітництво між державою Україна, Автономною Республікою Крим, територіальними громадами в особі відповідних органів державної влади та органів місцевого самоврядування (державними партнерами) та юридичними особами, крім державних та комунальних підприємств, або фізичними особами – підприємцями (приватними партнерами), що здійснюється на основі договору в порядку, встановленому Законом та іншими законодавчими актами. Як вказують вчені, головна вада цього визначення полягає в тому, що не розкри-

та сутність явища, а також проігноровано конституційний статус місцевого самоврядування, оскільки зазначено, що державними партнерами є територіальні громади в особі відповідних органів державної влади та органів місцевого самоврядування. У зв'язку з чим, напрошується висновок, що автори цього закону поділяють науковий підхід тих вчених, які перекладають термін public-private partnership як: public – держава, private – приватний, partnership – партнерство («державно-приватне партнерство») [17, с. 7], який впливає з державницької концепції місцевого самоврядування. Тим часом, Конституція України, згідно з національною традицією, визначила статус місцевого самоврядування, фактично, згідно з громадською концепцією, тож органи державної влади та органи місцевого самоврядування представляють дві різні гілки публічної влади [18].

Враховуючи, що комунально-приватне партнерство виступає формою взаємовідносин влади та бізнесу на місцях, немаловажне значення у правовому регулюванні таких відносин має Закон України «Про місцеве самоврядування», який закладає законодавче підґрунтя для здійснення місцевого самоврядування та, відповідно, й комунально-приватного партнерства, у зв'язку з чим, на наш погляд, серед основних принципів місцевого самоврядування, закріплених у ст. 4 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», має бути закріплений принцип комунально-приватного партнерства.

Як і будь-яка правова форма, комунально-приватне партнерство як правова форма організації господарської діяльності у комунальному секторі економіки має свої специфічні ознаки, серед яких можна визначити наступні:

1) сторонами комунально-приватного партнерства є публічний партнер як носій інтересів територіальної громади (АРК в особі уповноважених органів, орган місцевого самоврядування) і приватний партнер (суб'єкт/суб'єкти підприємництва) як носій/носії приватних інтересів;

2) кваліфікуючими ознаки комунально-приватного партнерства, що виділяють

його з інших форм співробітництва територіальної громади та приватного бізнесу: а) забезпечення більш високих техніко-економічних показників ефективності діяльності, ніж у разі її здійснення публічним партнером без залучення приватного партнера; б) довготривалість відносин (від 5 до 50 років); в) передача приватному партнеру частини ризиків у процесі здійснення комунально-приватного партнерства; г) внесення приватним партнером інвестицій в об'єкти комунально-приватного партнерства з джерел, не заборонених законодавством;

3) сферами застосування комунально-приватного партнерства є будь-які, крім таких видів господарської діяльності, які можуть здійснювати виключно державні (комунальні) підприємства, установи та організації;

4) основним спрямуванням проєктів комунально-приватного партнерства (функції комунально-приватного партнерства) є: проєктування; фінансування; будівництво; відновлення; експлуатація; обслуговування; інші функції, пов'язані з виконанням укладених у рамках комунально-приватного партнерства договорів, серед яких особливе місце займає транспорт та житлово-комунальне господарство;

5) принципами комунально-приватного партнерства є: рівність перед законом сторін комунально-приватного партнерства; узгодження їх інтересів з метою отримання взаємної вигоди; заборона будь-якої їх дискримінації; незмінність протягом усього строку дії договору комунально-приватного партнерства форми власності об'єктів, переданих публічним партнером приватному партнеру для реалізації проєктів комунально-приватного партнерства; визнання партнерами прав та обов'язків, передбачених законодавством України та умовами договору комунально-приватного партнерства; справедливий розподіл між партнерами ризиків, пов'язаних з виконанням договорів, укладених у рамках комунально-приватного партнерства; визначення приватного партнера, як правило, на конкурсних засадах;

б) використання договору як осно-

вного правового документа для опосередкування відносин комунально-приватного партнерства, із закріпленням у законі відкритого переліку договорів (договір концесії, договір про спільну діяльність, договори про державні закупівлі) та ін.;

7) об'єктами комунально-приватного партнерства є об'єкти комунальної власності – як існуючі, що потребують реновації, так і створювані чи придбані об'єкти (крім об'єктів, щодо яких прийнято рішення про приватизацію); право власності на об'єкти комунально-приватного партнерства не переходить до приватного партнера; такі об'єкти не можуть бути приватизовані протягом усього строку здійснення комунально-приватного партнерства, а після припинення останнього – підлягають поверненню публічному партнеру;

8) започаткування комунально-приватного партнерства з дотриманням встановленого порядку включає низку етапів: 1) підготовка пропозиції про здійснення комунально-приватного партнерства ініціатором встановлення відносин комунально-приватного партнерства; 2) аналіз ефективності здійснення комунально-приватного партнерства та виявлення можливих ризиків, пов'язаних з його реалізацією, що проводиться уповноваженим органом згідно з встановленим порядком та методикою; - 3) обґрунтування соціально-економічних та екологічних наслідків здійснення комунально-приватного партнерства; 4) прийняття рішення про здійснення комунально-приватного партнерства, проведення конкурсу та затвердження результатів конкурсу з визначення приватного партнера уповноваженим органом;

9) конкурентні (як правило) засади визначення приватного партнера, в установленому порядку і з урахуванням положень законодавства про договори, які опосередковують комунально-приватного партнерства: про концесії, про оренду державного та комунального майна, про угоди про розподіл продукції, про спільну діяльність тощо;

10) забезпечення приватному партнеру-ві такого правового становища статусу, що, з одного боку, вимагає від нього підпорядку-

вання вимогам українського законодавства незалежно від «національності» (вітчизняні чи іноземні суб'єкти підприємництва) шляхом встановлення національного режиму інвестиційної та господарської діяльності для приватних партнерів, передбачає надання їм низки гарантій та інших засобів підтримки, а з другого – обов'язки виконання договірних та інших зобов'язань.

Одночасно, слід зауважити, що у жодному нормативному акті України на сьогодні відсутнє чітке визначення та окреслення зазначених вище ознак комунально-приватного партнерства. Проте окремі аспекти комунально-приватного партнерства відображені у Концепції розвитку державно-приватного партнерства у житлово-комунальному господарстві [19].

Висновки з даного дослідження та перспективи подальших розвідок у даному напрямку

Таким чином, на підставі проведеного дослідження можна надати наступне визначення комунально-приватного партнерства як правової форми організації господарської діяльності у комунальному секторі економіки – це співробітництво, засноване на договорі, що є сукупністю певних закономірностей функціонування і взаємодії складових господарської діяльності в комунальному секторі економіки між територіальною громадою в особі органа місцевого самоврядування (публічним партнером), і суб'єктом господарських відносин (приватним партнером), з приводу використання місцевих ресурсів в колективних інтересах територіальної громади.

Враховуючи пріоритетне значення комунально-приватного партнерства в системі взаємовідносин місцевих органів влади (самоврядування) та бізнесу, бачиться доцільним не тільки ч. 2 ст. 23 ГК України викласти наступним чином: «Відносини органів місцевого самоврядування з суб'єктами господарювання у випадках, передбачених законом, можуть здійснюватися також на договірних засадах, у тому числі у формі комунально-приватного партнерства», але й доповнити Главу 2 ГК України ст. 24-1 «Комунально-приватне партнерство», у який за-

кріпити зазначене вище визначення комунально-приватного партнерства як правової форми організації господарської діяльності у комунальному секторі економіки, надати перелік основних договорів у вказаній сфері, а також закріпити систему гарантій для здійснення такого партнерства.

Література

1. Электронные энциклопедические словари / Ф. Брокгауз, И. А. Ефрон; Большая Советская Энциклопедия (БСЭ). [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://scilib.com/>.
2. Дурнєва Ю.А. Историко-правові передумови становлення комунального сектора економіки / Ю.А. Дурнєва // Економіка та право. – 2010. – № 2 (27). – С. 60-63.
3. Мельник А. Ф. Модернізація суспільного сектора економіки в умовах глобальних змін : монографія / А. Ф. Мельник. – Тернопіль : ТНЕУ, «Економічнадумка», 2009. – 528 с.
4. Райзберг Б. А., Лозовский Л. Ш., Стародубцева Е. Б. Современный экономический словарь. 2-е изд., испр. / Б. А. Райзберг та др. – М.: ИНФРА-М, 1999. – 479 с.
5. Ахмеева В. И. Муниципальный сектор в системе современных социально-экономических отношений : дис. на соиск. уч. ст. канд. экон. наук : спец. 08.00.01 «Экономическая теория» / Вера Ильинична Ахмеева. – Самара, 2007. – 181 с.
6. Апанасенко К. Комунальний сектор економіки: генезис, зміст і значення поняття / К. Апанасенко // Право України. – 2006. – № 3. – С. 51–55.
7. Девятков С. А. Управление муниципальным хозяйством: учебное пособие / С. А. Девятков. – Тюмень : Изд-во ТюмГУ, 2010. – 267 с.
8. Вінник О.М. Господарське право: курс лекцій / О.М. Вінник. – К.: Атіка, 2004. – 624 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://books.br.com.ua/14837>
9. Мілаш В. С. Господарське право: курс лекцій: у 2 ч. Ч. 1 / В. С. Мілаш. – Х.: Право, 2008. – 496 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukr-pravo.at.ua/index/0-717>

АНОТАЦІЯ

Представлена наукова стаття присвячена проблемам комунально-приватного партнерства як правової форми організації господарської діяльності у комунальному секторі економіки і містить авторські пропозиції щодо концептуального забезпечення зазначених питань, а також щодо удосконалення чинного господарського законодавства України з комунально-приватного партнерства. У підсумку визначено характерні ознаки комунально-приватного партнерства як правової форми організації господарської діяльності у комунальному секторі та запропоновано внесення відповідних змін та доповнень до Господарського кодексу України.

SUMMARY

Presented scientific paper deals with the problems of municipal-private partnerships as a legal form of economic organization in the utilities sector and contains proposals for conceptual copyrights ensure these issues, and to improve the existing economic legislation of Ukraine in the municipal-private partnership. As a result, the characteristic features of community-private partnership as a legal form of economic organization in the utilities sector and suggested making changes and amendments to the Commercial Code of Ukraine.

10. Герасимов Б.И., Денисова А.Л., Молоткова Н.В., Уляхин Т.М. Основы коммерческой деятельности: учеб. пособие / Б.И. Герасимов и др. – М.: Форум, 2008. – 272 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mme51.tstu.ru/web/books/uchebnik/sushkov&saratikyan/index.htm>

11. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-22. – Ст. 144.

12. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст.170.

13. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

14. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40 – 44. – Ст.356.

15. Павлюк К.В., Павлюк С.М. Сутність і роль державно-приватного партнерства в соціально-економічному розвитку держави / К.В. Павлюк, С.М. Павлюк // Наукові праці

КНТУ. Економічні науки. – 2010. – Вип. 17. – С. 13–17.

16. Про державно-приватне партнерство : Закон України від 01.07.2010 № 2404-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 40. – Ст. 524.

17. Варнавский В. Государственно-частное партнерство в России: проблемы становления / В. Варнавский // Отечественные записки. – 2004. – № 6. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.strana-oz.ru/?numid=21&article=988>.

18. Надолішній П.І., Піроженко Н.В. Публічно-приватне партнерство в Україні: теоретико-методологічні засади і умови інституціалізації / П.І. Надолішній, Н.В. Піроженко // Теоретичні та прикладні питання державотворення: Збірник наукових праць. – 2012. – Випуск 1. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/tppd/2012_10/zmist/index.htm

19. Концепція розвитку державно-приватного партнерства у житлово-комунальному господарстві: схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2009 р. № 1184-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1184-2009-p>